

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
ELEANOR SHARPSTON
przedstawiona w dniu 27 września 2018 r.¹

Sprawa C-345/17

**Sergejs Buivids
przy udziale:
Datu valsts inspekcija**

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym przedstawiony przez Augstākā tiesa (sąd najwyższy, Łotwa)]

Odesłanie prejudycjalne – Zakres stosowania dyrektywy 95/46/WE – Filmowanie funkcjonariuszy policji podczas wykonywania obowiązków na posterunku policji i publikacja na stronach internetowych zrealizowanego w ten sposób nagrania wideo – Przetwarzanie danych osobowych i wolność wypowiedzi – Artykuł 9 dyrektywy 95/46/WE

1. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony w niniejszej sprawie przez Latvijas Augstākā tiesa (sąd najwyższy, Łotwa) dotyczy filmowania funkcjonariuszy policji podczas wykonywania obowiązków na posterunku policji i publikacji na stronach internetowych zrealizowanego w ten sposób nagrania wideo. Sąd odsyłający zmierza do uzyskania wytycznych co do zakresu zastosowania dyrektywy 95/46/WE w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych² oraz wykładni wyjątku przewidzianego art. 9 tej dyrektywy (to jest „wyłączenia do celów dziennikarskich”).

Przepisy Unii Europejskiej

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej

2. Prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego zostało zagwarantowane w art. 7 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”)³. Zgodnie z art. 8 karty każdy ma prawo do ochrony danych osobowych, które go dotyczą. Dane te muszą być przetwarzane rzetelnie w określonych celach i za zgodą osoby zainteresowanej lub na innej uzasadnionej podstawie

¹ Język oryginału: angielski.

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. (Dz.U. 1995, L 281, s. 31). Dyrektywa ta została uchylona i zastąpiona rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych) (Dz.U. 2016, L 119, s. 1) ze skutkiem od dnia 28 maja 2018 r.

³ Dz.U. 2010, C 83, s. 391.

przewidzianej ustawą. Każdy ma prawo dostępu do zebranych danych, które go dotyczą, i prawo do dokonania ich sprostowania. Zgodnie z art. 11 karty każdy ma prawo do wolności wypowiedzi, które obejmuje wolność posiadania poglądów oraz otrzymywania i przekazywania informacji i idei bez ingerencji władz publicznych⁴.

3. Artykuł 52 ust. 3 karty stanowi, że w zakresie, w jakim karta zawiera prawa, które odpowiadają prawom zagwarantowanym w EKPC, ich znaczenie i zakres są takie same jak praw przyznanych przez tę konwencję.

Dyrektywa 95/46

4. Preambuła do dyrektywy 95/46 wymienia jej następujące cele:

„[...] [N]ależy wyłączyć przetwarzanie danych dokonywane przez osobę fizyczną w wykonywaniu działań o charakterze wyłącznie osobistym lub domowym, jak np. korespondencja i przechowywanie spisów adresów.

[...]

Jeżeli w ramach społeczeństwa informacyjnego ma znaczenie rozwój technik gromadzenia, przekazywania, kompilowania, rejestrowania, przechowywania i przesyłania danych dźwiękowych i obrazowych osób fizycznych, [dyrektywa 95/46] powinna mieć zastosowanie do przetwarzania takich danych.

[...]

Przetwarzanie danych dźwiękowych i obrazowych, np. w przypadku nadzoru kamer wideo, nie wchodzi w zakres stosowania niniejszej dyrektywy, jeśli dokonywane jest dla potrzeb bezpieczeństwa publicznego, obronności, bezpieczeństwa narodowego lub też w trakcie działań państwowych w dziedzinie prawa karnego lub innych działań niewchodzących w zakres prawa [Unii].

Jeśli chodzi o przetwarzanie danych dźwiękowych i obrazowych dla potrzeb dziennikarstwa lub dla potrzeb literackich lub artystycznych, zwłaszcza w dziedzinie techniki audiowizualnej, zasady [dyrektywy 95/46] mają ograniczone zastosowanie, zgodnie z przepisami przewidzianymi w art. 9.

[...]

Przetwarzanie danych osobowych dla potrzeb dziennikarstwa lub wypowiedzi o charakterze literackim lub artystycznym, zwłaszcza w dziedzinie techniki audiowizualnej, powinno kwalifikować się do zwolnienia z wymagań niektórych przepisów [dyrektywy 95/46], o ile jest to konieczne, aby pogodzić prawa podstawowe osób fizycznych z wolnością informacji, a zwłaszcza prawem do uzyskiwania i udzielania informacji, co gwarantuje w szczególności art. 10 [EKPC]; państwa członkowskie powinny w związku z tym ustalić zwolnienia i odstępstwa konieczne dla zapewnienia równowagi pomiędzy prawami podstawowymi odnoszonymi się do ogólnych środków w sprawie legalności przetwarzania danych [...]”⁵.

4 Artykuły 7 i 11 karty odpowiadają prawom ustanowionym na mocy art. 8 i 10 (odpowiednio – prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego oraz prawo do wolności wypowiedzi) europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (zwanej dalej „EKPC”), podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. Wszystkie państwa członkowskie są sygnatariuszami EKPC, ale sama Unia jeszcze do niej nie przystąpiła; zob. opinia 2/13 z dnia 18 grudnia 2014 r., EU:C:2014:2454.

5 Odpowiednio, motywy 12, 14, 16, 17 i 37.

5. Artykuł 1 ust. 1 dyrektywy 95/46 stanowi: „[...] państwa członkowskie zobowiązują się chronić podstawowe prawa i wolności osób fizycznych, w szczególności ich prawo do prywatności w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych”.

6. W art. 2 określono następujące definicje:

„a) »dane osobowe« oznacza wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej (»osoby, której dane dotyczą«); osoba możliwa do zidentyfikowania to osoba, której tożsamość można ustalić bezpośrednio lub pośrednio, szczególnie przez powołanie się na numer identyfikacyjny lub jeden bądź kilka szczególnych czynników określających jej fizyczną, fizjologiczną, umysłową, ekonomiczną, kulturową lub społeczną tożsamość;

b) »przetwarzanie danych osobowych« (»przetwarzanie«) oznacza każdą operację lub zestaw operacji dokonywanych na danych osobowych przy pomocy środków zautomatyzowanych lub innych, jak np. gromadzenie, rejestracja, porządkowanie, przechowywanie, adaptacja lub modyfikacja, odzyskiwanie, konsultowanie, wykorzystywanie, ujawnianie poprzez transmisję, rozpowszechnianie lub udostępnianie w inny sposób, układanie lub kompilowanie, blokowanie, usuwanie lub niszczenie;

[...]

d) »administrator danych« oznacza osobę fizyczną lub prawną, organ publiczny, agencję lub inny organ, który samodzielnie lub wspólnie z innymi podmiotami określa cele i sposoby przetwarzania danych osobowych [...]”.

7. Zgodnie z art. 3 dyrektywa 95/46 znajduje zastosowanie:

„1. [...] do przetwarzania danych osobowych w całości lub w części w sposób zautomatyzowany oraz innego przetwarzania danych osobowych, stanowiących część zbioru danych lub mających stanowić część zbioru danych.

2. [Dyrektywa 95/46] nie ma zastosowania do przetwarzania danych osobowych:

- w ramach działalności wykraczającej poza zakres prawa Wspólnoty, jak np. [rodzaje działalności], o których stanowi tytuł V i VI Traktatu o Unii Europejskiej, a w żadnym razie do działalności na rzecz bezpieczeństwa publicznego, obronności, bezpieczeństwa państwa (łącznie z dobrą kondycją gospodarczą państwa, gdy działalność ta dotyczy spraw związanych z bezpieczeństwem państwa) oraz działalności państwa w obszarach prawa karnego,
- przez osobę fizyczną w ramach czynności o czysto osobistym lub domowym charakterze”.

8. Rozdział II jest zatytułowany „Ogólne zasady legalności przetwarzania danych osobowych”. Zgodnie z art. 6 ust. 1 na państwach członkowskich spoczywa obowiązek zapewnienia, by dane osobowe były przetwarzane zgodnie z kumulatywnymi przesłankami wymienionymi w tym przepisie. Wśród wymienionych przesłanek figuruje wymóg gromadzenia danych w określonych, jednoznacznych i legalnych celach⁶. Zgodnie z art. 6 ust. 2 na administratorze danych spoczywa obowiązek zapewnienia przestrzegania przepisów art. 6 ust. 1.

⁶ Artykuł 6 ust. 1 lit. b). Przesłanki przewidziane w art. 6 ust. 1 lit. a) i c)–e) stanowią, że dane osobowe muszą być przetwarzane rzetelnie i zgodnie z prawem; muszą być prawidłowe [odpowiednie], stosowne [znaczące] oraz nienadmierne ilościowo w stosunku do celów, prawidłowe oraz przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osób, których dane dotyczą, przez czas nie dłuższy, niż jest to konieczne do celów, dla których dane zostały zgromadzone lub dla których są dalej przetwarzane. Przesłanki te nie mają bezpośredniego znaczenia w rozpatrywanej sprawie.

9. W art. 7 określono kryteria legalności/zgodności z prawem przetwarzania danych. Kryteria te wskazują, że dane osobowe mogą być przetwarzane tylko wówczas, gdy jest to konieczne dla potrzeb wynikających z uzasadnionych interesów administratora danych lub osoby trzeciej, lub osób trzecich, którym dane są ujawniane, z wyjątkiem sytuacji, kiedy interesy takie podporządkowane są interesom związanym z podstawowymi prawami i wolnościami osoby, której dane dotyczą, gwarantującymi ochronę na podstawie art. 1 ust. 1 tej dyrektywy⁷.

10. Artykuł 9 dyrektywy, zatytułowany „Przetwarzanie danych osobowych i wolność wypowiedzi” (będący częścią rozdziału II dyrektywy 95/46) stanowi, że „[p]aństwa członkowskie wprowadzają możliwość wyłączenia lub odstąpienia od przepisów [rozdziału II], IV i VI w przypadku przetwarzania danych osobowych wyłącznie w celach dziennikarskich lub w celu uzyskania wyrazu artystycznego lub literackiego jedynie wówczas, gdy jest to konieczne dla pogodzenia prawa do zachowania prywatności z przepisami dotyczącymi wolności wypowiedzi”.

11. Artykuł 13 tej dyrektywy przewiduje, że państwa członkowskie mogą przyjąć środki ustawodawcze w celu ograniczenia zakresu praw i obowiązków, przewidzianego w art. 6 ust. 1, kiedy ograniczenie takie stanowi środek konieczny dla zabezpieczenia pewnych interesów, takich jak bezpieczeństwo narodowe, obronność lub bezpieczeństwo publiczne.

Ustawodawstwo krajowe

12. Sąd odsyłający twierdzi, że celem rozpatrywanego ustawodawstwa łotewskiego jest ochrona podstawowych praw i wolności osób fizycznych, a w szczególności prawa do prywatności, w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych dotyczących osób fizycznych. Zgodnie z ust. 3 art. 3 Fizisko personu datu aizsardzības likums (ustawy o ochronie danych osobowych) przepisy krajowe nie mają zastosowania do przetwarzania danych osobowych przez osoby fizyczne do użytku osobistego lub do użytku domowego oraz gdy dane osobowe nie zostały ujawnione stronom trzecim.

13. Zgodnie z tą ustawą „dane osobowe” oznaczają wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej. Natomiast „przetwarzanie danych osobowych” zostało zdefiniowane jako każda operacja dokonywana na danych osobowych, w tym ich gromadzenie, rejestracja, wprowadzanie, przechowywanie, porządkowanie, modyfikacja, wykorzystywanie, przekazywanie, przesyłanie, rozpowszechnianie, blokowanie lub usuwanie.

14. Artykuł 5 ustawy o ochronie danych osobowych przewiduje wyjątek od przepisów tej ustawy, w przypadku gdy dane osobowe są przetwarzane do celów dziennikarskich zgodnie z Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem (ustawą o prasie i innych mediach) lub dla potrzeb wypowiedzi o charakterze artystycznym lub literackim.

Okoliczności faktyczne, postępowanie i pytania prejudycjalne

15. Sergejs Buivids („administrator danych” dla celów niniejszej sprawy) dokonał nagrania wideo na terenie posterunku łotewskiej policji. Rzeczne nagranie wideo dotyczy oświadczenia, które złożył wobec funkcjonariuszy policji, w kontekście toczącego się postępowania administracyjnego, którego był stroną⁸. Na nagraniu tym widać posterunek policji oraz funkcjonariuszy policji wykonujących swe obowiązki. Zarejestrowana została również rozmowa S. Buividsa z funkcjonariuszami policji tocząca się

⁷ Wykaz przypadków, w których przetwarzanie danych osobowych może zostać uznane za zgodne z prawem dla potrzeb art. 7, jest zamknięty i wyczerpujący. Do niniejszej sprawy znajduje zastosowanie wyłącznie art. 7 lit. f); zob. pkt 67–71 poniżej.

⁸ Sąd odsyłający stwierdził w postanowieniu odsyłającym, że w ramach wspomnianego postępowania administracyjnego wobec S. Buividsa zastosowano następnie grzywnę.

w trakcie wykonywania przez nich pewnych czynności administracyjnych: na nagraniu słyszalne są głosy S. Buividsa, przeprowadzających czynności funkcjonariuszy oraz osoby, która towarzyszyła S. Buividsowi na posterunku policji. Sergejs Buivids opublikował to nagranie na stronie internetowej www.youtube.com.

16. Decyzją z dnia 30 sierpnia 2013 r. Data valsts inspekcija (łotewski urząd ochrony danych osobowych) uznał, że S. Buivids naruszył właściwe przepisy krajowe (to jest art. 8 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych), ponieważ nie poinformował funkcjonariuszy policji (to jest osób, których dotyczą dane) – zgodnie z tymi przepisami – o celu, jakiemu ma służyć nagranie wideo. Nie przekazał on również łotewskiemu urzędowi ochrony danych osobowych żadnych informacji na temat celu, jakiemu miały służyć nagranie wideo i jego publikacja na stronie internetowej, aby wykazać, że cel, w jakim sporządził rzeczony naganie wideo i dokonał jego publikacji, spełniał wymogi znajdujących zastosowanie przepisów krajowych. W konsekwencji urząd ochrony danych osobowych wezwał S. Buividsa do usunięcia rozpatrywanego nagrania ze stron internetowych takich jak YouTube i inne, na których nagranie zostało opublikowane.

17. Sergejs Buivids wniósł skargę do Administratīvā rajona tiesa (rejonowego sądu administracyjnego), która została oddalona. S. Buivids wniósł następnie apelację od tego wyroku do Administratīvā apgabaltiesa (regionalnego sądu administracyjnego) wnosząc o stwierdzenie nieważności decyzji z dnia 30 sierpnia 2013 r. oraz roszczenie o zadośćuczynienie za poniesioną w wyniku tej decyzji krzywdę. W uzasadnieniu skargi S. Buivids podniósł, że publikując nagranie wideo, chciał on zwrócić uwagę opinii publicznej na zachowanie policji, które jego zdaniem było niezgodne z prawem. Nic w postanowieniu odsyłającym nie wskazuje na to, by S. Buivids określił czyny, które stanowiły jego zdaniem bezprawne zachowanie.

18. Administratīvā apgabaltiesa (regionalny sąd administracyjny) oddalił roszczenia S. Buividsa z następujących powodów. Po pierwsze, ustalił okoliczność, że widoczne na nagraniu S. Buividsa osoby, których dotyczą dane, były możliwe do zidentyfikowania. Po drugie, sąd ten stwierdził, że zgodnie z łotewskimi przepisami S. Buivids nie dokonał nagrania wideo do celów dziennikarskich. Rejestrując funkcjonariuszy policji w ich miejscu pracy podczas wykonywania ich obowiązków i nie informując ich o konkretnym celu przetwarzania rozpatrywanych danych osobowych, S. Buivids naruszył art. 5 i art. 8 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych. Po trzecie, krajowy urząd ochrony danych osobowych zwrócił się do S. Buividsa o usunięcie materiału wideo ze stron internetowych, na których został on opublikowany, ponieważ doszło do niezgodnego z prawem przetwarzania danych osobowych. Sąd ten uznał, że żądanie to było uzasadnione i proporcjonalne. Wreszcie, nie stwierdzono oczywistej kolizji między prawem S. Buividsa do wolności wypowiedzi a prawem osób, których dotyczą dane, do ochrony prywatności, ponieważ S. Buivids nie wskazał celu, jakiemu miała służyć publikacja nagrania wideo. Ponadto wideo nie informowało opinii publicznej o bieżących wydarzeniach; nie ujawniało też po stronie policji żadnego zachowania niezgodnego z prawem.

19. Sergejs Buivids wniósł skargę kasacyjną od tego wyroku do sądu odsyłającego. Sąd odsyłający stwierdził, że sprawa S. Buividsa dotyczy pojedynczego zapisu wideo wykonujących swe obowiązki funkcjonariuszy policji, którzy działają przy tym w charakterze przedstawicieli organów publicznych. Nie ma pewności co do tego, czy działania S. Buividsa wchodzą w zakres stosowania dyrektywy 95/46 i czy przewidziany w art. 9 tej dyrektywy wyjątek dotyczący celów dziennikarskich znajduje zastosowanie do aktu wyrażenia przez skarżącego jego osobistej opinii co do pracy policji oraz upowszechniania nagrania wideo przedstawiającego funkcjonariuszy policji podczas wykonywania swych obowiązków na stronie internetowej www.youtube.com. W związku z powyższym sąd odsyłający zwraca się do Trybunału o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania:

„1) Czy zakresem stosowania dyrektywy 95/46 objęte są działania takie jak te będące przedmiotem niniejszej sprawy, mianowicie filmowanie policjantów na komisariacie policji podczas podejmowanych przez nich czynności proceduralnych i opublikowanie nagrania wideo na stronie internetowej www.youtube.com?

2) Czy dyrektywę 95/46 należy interpretować w ten sposób, że wspomniane działania można uznać za przetwarzanie danych osobowych w celach dziennikarskich w rozumieniu art. 9 rzeczonej dyrektywy?”.

20. Uwagi na piśmie przedłożyli S. Buivids, rządy czeski, włoski, łotewski, austriacki, polski, portugalski oraz Komisja Europejska. Sergejs Buivids, rząd łotewski i Komisja uczestniczyli w rozprawie w dniu 21 czerwca 2018 r. wraz z rządem szwedzkim, który nie przedstawił uwag na piśmie.

W przedmiocie pytania pierwszego

21. Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy osoba, która dokonuje filmowej rejestracji funkcjonariuszy policji w trakcie wykonywania przez nich obowiązków, a następnie publikuje nagranie wideo na stronie internetowej takiej jak YouTube, wchodzi w zakres podmiotowy stosowania dyrektywy 95/46.

22. Zgodnie z uwagami przedstawionymi przez S. Buividsa, Republikę Czeską, Włochy, Polskę, Portugalię i Komisję czyny te wchodzi w zakres stosowania dyrektywy 95/46. Austria i Łotwa są odmiennego zdania.

23. W mojej opinii działania takie jak działania S. Buividsa wchodzi w zakres zastosowania dyrektywy 95/46.

24. Nagranie wideo, na którym funkcjonariusze policji wykonują swoje obowiązki, zrealizowane na terenie posterunku policji, wchodzi w zakres art. 3 ust. 1 dyrektywy 95/46 w zakresie, w jakim zgodnie z brzmieniem tego przepisu stanowi ono przetwarzanie danych osobowych w całości lub w części w sposób zautomatyzowany. Trybunał orzekł już wcześniej, że zgodnie z art. 2 lit. a) tej dyrektywy pojęcie „danych osobowych” odnosi się również do obrazu osoby zarejestrowanego przez kamerę⁹. Z art. 2 lit. b) wynika, że nagranie wideo stanowi co do zasady „przetwarzanie danych osobowych” i mieści się w zakresie pojęciowym „każdej operacji lub zestawu operacji dokonywanych na danych osobowych [...], jak np. gromadzenie, rejestracja [...], przechowywanie”¹⁰. Trybunał orzekł również wcześniej, że czynność polegająca na zamieszczeniu danych osobowych na stronie internetowej stanowi przetwarzanie danych osobowych w rozumieniu art. 2 lit. b) dyrektywy 95/46¹¹.

25. Publikacja takiego zapisu wideo na stronie internetowej wyraźnie wchodzi w zakres pojęcia „przetwarzania” danych osobowych przewidzianego w art. 3 ust. 1 dyrektywy 95/46¹².

26. Moje rozumienie art. 2 lit. a) i b) w związku z art. 3 ust. 1 jest spójne z motywami dyrektywy 95/46, zgodnie z którymi dyrektywa znajduje zastosowanie między innymi do rejestracji, przechowywania i przesyłania danych dźwiękowych i obrazowych osób fizycznych¹³. Mimo że zgodnie z brzmieniem motywu 16 z zakresu zastosowania dyrektywy wyłączone jest przetwarzanie danych dźwiękowych i obrazowych „dokonywane [...] dla potrzeb bezpieczeństwa publicznego, obronności, bezpieczeństwa narodowego lub też w trakcie działań państwowych w dziedzinie prawa karnego lub innych działań niewchodzących w zakres prawa [Unii]”, to jednak wynika stąd a contrario, że prawodawca uznał, iż dyrektywa 95/46 znajduje zastosowanie do wszystkich pozostałych nagrań wideo¹⁴.

9 Wyrok z dnia 11 grudnia 2014 r., Ryneš, C-212/13, EU:C:2014:2428, pkt 21, 22.

10 Wyrok z dnia 11 grudnia 2014 r., Ryneš, C-212/13, EU:C:2014:2428, pkt 23, 24.

11 Wyrok z dnia 13 maja 2014 r., Google Spain i Google, C-131/12, EU:C:2014:317, pkt 26.

12 Wyrok z dnia 6 listopada 2003 r., Lindqvist C-101/01, EU:C:2003:596, pkt 25, 26. Sprawa ta dotyczyła publikacji przez katechetę stron internetowych, na których parafianie przygotowujący się do bierzmowania mogli uzyskać potrzebne im informacje.

13 Motyw 14.

14 Motyw 16; zob. pkt 4 powyżej.

27. Austria jest zdania, że działania takie jak działanie S. Buividsa wykraczają poza zakres zastosowania dyrektywy 95/46. Austria twierdzi, że jak wynika z postanowienia odsyłającego, zgodnie z prawem, łotewskich funkcjonariuszy służby cywilnej, w zakresie, w jakim wykonują oni obowiązki służbowe, nie obejmuje prawo do ochrony prywatności w stosunku do przetwarzania ich danych osobowych – to znaczy, że urzędnicy wykonujący swoje obowiązki winni liczyć się z tym, że ich działania w sferze publicznej mogą podlegać kontroli.

28. Nie podzielam tego argumentu.

29. Dyrektywa 95/46 nie przewiduje żadnego wyraźnego wyjątku, który wyłączałby funkcjonariuszy publicznych takich jak funkcjonariusze policji z jej zakresu. O takim celu tej dyrektywy nie wspomina również jej preambuła.

30. Ponadto dyrektywę należy interpretować w sposób zgodny z prawami podstawowymi. Prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego (art. 7 karty) i prawo do ochrony danych osobowych (art. 8 karty), które są wyrazem bardziej ogólnego prawa do prywatności, chronią funkcjonariuszy służby cywilnej zasadniczo w taki sam sposób, w jaki chronią inne jednostki¹⁵. W istocie bowiem uznanie, że jest inaczej, mogłoby mieć negatywne konsekwencje, ponieważ narażałoby funkcjonariuszy publicznych na niebezpieczeństwo naruszenia ich prywatności i mogłoby utrudnić rekrutację i zatrzymanie pracowników w sektorze publicznym.

31. Ponadto, jak już orzekł Trybunał, pojęcie „życia prywatnego” nie może być interpretowane w sposób zawężający, a zatem nie uzasadnia wyłączenia z jego zakresu działalności zawodowej¹⁶.

32. Łotwa twierdzi, że czyny takie jak te dokonane przez S. Buividsa nie wchodzą w zakres zastosowania dyrektywy 95/46 z czterech powodów. Po pierwsze, jak wynika z literalnej wykładni art. 3 ust. 1, warunkiem zastosowania dyrektywy 95/46 jest to, że rozpatrywane dane stanowią część zbioru danych. Sąd odsyłający stwierdza, że S. Buivids sporządził jedno nagranie wideo. Jego działania nie mogą zatem zostać określone jako działania zorganizowane lub ustrukturyzowane, by stanowić część zbioru danych. Po drugie, art. 3 ust. 1 należy interpretować zgodnie z celami dyrektywy 95/46, które obejmują ochronę prawa do prywatności. Związek pomiędzy tym celem – właściwie interpretowanym – a publikacją pojedynczego nagrania wideo w Internecie jest zbyt słaby. Po trzecie, osoby widoczne na nagraniu wideo nie mogą zostać zidentyfikowane bez znacznego wysiłku. Zapis ten nie zawiera „informacji dotyczących zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej”, wchodzących w zakres definicji „danych osobowych” zawartej w art. 2 lit. a) tej dyrektywy. Wreszcie, niniejsza sprawa różni się od sprawy Lindqvist¹⁷, w której możliwe było odnalezienie danych osobowych opublikowanych na stronie internetowej poprzez wprowadzenie nazwiska lub innych informacji do wyszukiwarki internetowej. Łotwa dodaje, że ze względu na fakt, iż zakres stosowania ustawy o ochronie danych osobowych jest szerszy niż zakres zastosowania dyrektywy 95/46, działania podjęte przez urząd ochotny danych osobowych przeciwko S. Buividsowi były mimo wszystko uzasadnione.

33. Nie zgadzam się z argumentami Łotwy dotyczącymi zakresu zastosowania dyrektywy 95/46 – z następujących powodów.

15 Wyrok z dnia 16 lipca 2015 r., ClientEarth i PAN Europe/EFSA, C-615/13 P, EU:C:2015:489, pkt 30.

16 Zobacz wyrok z dnia 9 listopada 2010 r., Volker und Markus Schecke i Eifert, C-92/09 i C-93/09, EU:C:2010:662, pkt 59.

17 Wyrok z dnia 6 listopada 2003 r., C-101/01, EU:C:2003:596.

34. Nie odczytuję treści art. 3 ust. 1 w taki sam sposób, jak czyni to rząd łotewski. Z brzmienia [tego przepisu] nie wynika, że jeżeli dane osobowe są przetwarzane w całości lub częściowo w sposób zautomatyzowany, to dane te muszą *dodatkowo* stanowić część zbioru, aby dyrektywa 95/46 znajdowała zastosowanie. Wydaje mi się raczej, że art. 3 ust. 1 dyrektywy 95/46 znajduje zastosowanie do każdej z obu sytuacji: (i) gdy dane osobowe są przetwarzane w całości lub częściowo w sposób zautomatyzowany i (ii) gdy takie dane nie są przetwarzane w sposób zautomatyzowany, ale stanowią (lub mają stanowić) część zbioru.

35. Ochrona prawa do prywatności w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych jest nadrzędnym celem dyrektywy 95/46. Prawa funkcjonariuszy policji sfilmowanych przez S. Buividsa stanowią integralną część przedmiotowej sprawy. Jako indywidualne osoby, których dotyczą dane, funkcjonariusze ci są możliwi do zidentyfikowania, a dotyczące ich informacje zostały opublikowane. Prima facie doszło zatem do wyraźnego naruszenia ich praw podstawowych zagwarantowanych na mocy art. 7 i 8 karty¹⁸. Nie ma znaczenia, czy opublikowane informacje były poufne, ani to, czy zainteresowane osoby doświadczyły jakichkolwiek niedogodności¹⁹.

36. To, czy osoby, których dotyczą dane, są trudne do zidentyfikowania, nie jest kryterium określonym w dyrektywie 95/46, a zatem nie może zostać użyte w celu ustalenia, czy zostały spełnione warunki określone w art. 3 ust. 1. Dyrektywa 95/46 nie wymaga również, by przetwarzanie danych osobowych obejmowało informacje takie jak nazwisko lub adres, które umożliwiają wyszukiwanie danych w Internecie, zanim jednostka będzie mogła powołać się na naruszenie ochrony jej danych osobowych.

37. Dla zachowania należytego porządku wyводу pragnę dodać, że moim zdaniem art. 3 ust. 2 dyrektywy 95/46 nie ma w niniejszym przypadku zastosowania. Przepis ten stanowi, że dyrektywa ta nie znajduje zastosowania do przetwarzania danych osobowych „w ramach działalności wykraczającej poza zakres prawa [Unii] [...], a w żadnym razie do działalności na rzecz bezpieczeństwa publicznego, obronności, bezpieczeństwa państwa [...] oraz działalności państwa w obszarach prawa karnego”. Jako wyjątek od zasad regulujących zakres zastosowania tej dyrektywy art. 3 ust. 2 należy interpretować w sposób zawężający²⁰. Wszystkie wymienione przykładowo działania są działaniami państwa lub organów państwowych, które nie są powiązane z różnymi sferami działań jednostek. Służą one zdefiniowaniu zakresu wyjątku przewidzianego we wskazanym przepisie w ten sposób, że wyjątek ten ma zastosowanie jedynie do działań wyraźnie w nim wymienionych lub tych, które mogą zostać zaklasyfikowane do tej samej kategorii (eiusdem generis)²¹.

38. Czyny S. Buividsa były zatem działaniami jednostki wyrażającej swe prywatne poglądy. Dlatego też w sposób oczywisty nie wchodzą one w zakres stosowania art. 3 ust. 2 dyrektywy 95/46.

39. Jeśli chodzi natomiast o art. 3 ust. 2 tiret drugie dyrektywy 95/46, Trybunał orzekł, że przepis ten należy interpretować zgodnie z celami wyrażonymi w motywie 12 – odnoszącym się do tego wyjątku – który powołuje korespondencję i przechowywanie spisów adresów jako przykłady przetwarzania danych przez osobę fizyczną w toku czynności o czysto osobistym lub domowym charakterze. Wynika stąd, że ostatni z wyjątków powinien być interpretowany jako dotyczący wyłącznie działań podejmowanych przez jednostki w ramach ich życia prywatnego lub rodzinnego²².

40. Tym samym art. 3 ust. 2 tiret drugie dyrektywy 95/46 również nie znajduje zastosowania do działań S. Buividsa. Upublicznienie nagrań wideo w Internecie nie było częścią jego życia prywatnego lub rodzinnego. Wręcz przeciwnie: ich publikacja oznaczała, że dane zostały udostępnione i były dostępne dla nieograniczonej liczby osób.

18 Wyrok z dnia 13 maja 2014 r., Google Spain i Google, C-131/12, EU:C:2014:317, pkt 66.

19 Wyrok z dnia 8 kwietnia 2014 r., Digital Rights Ireland i in., C-293/12 i C-594/12, EU:C:2014:238, pkt 33.

20 Wyrok z dnia 27 września 2017 r., Puškár, C-73/16, EU:C:2017:725, pkt 38.

21 Wyrok z dnia 27 września 2017 r., Puškár, C-73/16, EU:C:2017:725, pkt 36. 37 i przytoczone tam orzecznictwo.

22 Wyrok z dnia 16 grudnia 2008 r., Satakunnan Markkinapörssi i Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, pkt 43, 44.

41. Stwierdzam zatem, że działania takie jak filmowanie i rejestrowanie funkcjonariuszy publicznych wykonujących swe obowiązki w miejscu pracy oraz następnie publikowanie tego nagrania wideo w Internecie stanowi przetwarzanie danych osobowych w całości lub w części w sposób zautomatyzowany w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 95/46.

W przedmiocie pytania drugiego

42. W pytaniu drugim sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy czyny takie jak te dokonane przez S. Buividsa powinny zostać uznane za wchodzące w zakres wyjątku dotyczącego [przetwarzania danych] w celach dziennikarskich przewidzianego w art. 9 dyrektywy 95/46.

43. W postanowieniu odsyłającym Sąd odsyłający wyjaśnia, że jeśli S. Buivids dokonał nagrania wideo i opublikował je w celach dziennikarskich zgodnie ze znajdującymi zastosowanie przepisami krajowymi, to jego działania byłyby wyłączone z zastosowania kryteriów przewidzianych w art. 8 ustawy o ochronie danych osobowych, który to przepis zobowiązuje administratora danych do poinformowania osób, których dane dotyczą, w określony sposób o zamierzonym celu nagrania, jakiemu ma służyć nagranie wideo.

44. W tym względzie pragnę zauważyć, że państwa członkowskie, dokonując transpozycji dyrektyw takich jak dyrektywa 95/46, są zobowiązane zadbać o to, by przepisy krajowe były interpretowane w sposób pozwalający na zapewnienie odpowiedniej równowagi między poszczególnymi prawami podstawowymi chronionymi przez porządek prawny Unii. Ponadto, przyjmując środki krajowe mające na celu transpozycję tych dyrektyw, organy i sądy państw członkowskich są zobowiązane nie tylko dokonywać wykładni swojego prawa krajowego w sposób zgodny ze wspomnianymi dyrektywami, lecz również zapewniać, że nie opierają się na takiej wykładni przepisów krajowych, która pozostawałaby w sprzeczności ze wspomnianymi prawami podstawowymi lub z innymi ogólnymi zasadami prawa Unii, takimi jak zasada proporcjonalności²³.

45. Trybunał orzekł już wcześniej, że art. 9 należy interpretować w świetle celów, jakie realizuje dyrektywa 95/46, i zgodnie z ustanowioną przez nią systematyką²⁴. Zgodnie z art. 1 dyrektywy cele te jednoznacznie obejmują swobodny przepływ danych osobowych oraz ochronę podstawowych praw i wolności jednostek, w szczególności ich prawo do prywatności w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych. Artykuł 9 dyrektywy wskazuje, w jaki sposób oba te cele należy pogodzić. Obowiązek osiągnięcia koniecznej równowagi spoczywa na państwach członkowskich²⁵.

46. Z genezy dyrektywy 95/46 wynika, że wyjątek dotyczący [przetwarzania danych] w celach dziennikarskich należy stosować w sposób restrykcyjny. Aktualne brzmienie art. 9 dyrektywy 95/46 nie było częścią oryginalnego wniosku Komisji²⁶. Jego treść jest wynikiem poprawki zgłoszonej przez Parlament Europejski niemalże pięć lat po złożeniu oryginalnego wniosku, w celu wyjaśnienia, że państwa członkowskie powinny przewidywać wyjątki lub odstępstwa tylko wtedy, gdy są one niezbędne do pogodzenia prawa do prywatności z zasadami regulującymi wolność słowa²⁷.

23 Wyrok z dnia 29 stycznia 2008 r., *Promusicae*, C-275/06, EU:C:2008:54, pkt 68 i przytoczone tam orzecznictwo.

24 Wyrok z dnia 16 grudnia 2008 r., *Satakunnan Markkinapörssi i Satamedia*, C-73/07, EU:C:2008:727, pkt 50–53.

25 Zobacz motywy 17 i 37 dyrektywy 95/46.

26 COM(90) 314 wersja ostateczna z dnia 13 września 1990 r. Pierwotny wniosek zawierał projekt art. 19, który zezwalał państwom członkowskim na odstępstwa od przepisów dyrektywy w odniesieniu do prasy i mediów audiowizualnych, w zakresie, w jakim było to konieczne do pogodzenia praw podstawowych do prywatności i wolności wypowiedzi. Wniosek ten został zmieniony dwukrotnie, w drodze wniosków Komisji COM(92) 422 wersja ostateczna z dnia 15 października 1992 r. i COM(95) 375 wersja ostateczna z dnia 18 lipca 1995 r.

27 Zobacz decyzja w sprawie wspólnego stanowiska przyjętego przez Radę w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych [C4-0051/95 – 00/0287 (COD)] (Dz.U. 1995, C 166, s. 105).

47. Artykuł 9 można podzielić na dwie części. Zgodnie z pierwszą częścią przepisu państwa członkowskie mają wprowadzać wyjątki lub odstępstwa od między innymi ogólnej zasady legalności przetwarzania danych osobowych, takie jak określone w art. 6 i 7 tej dyrektywy. Część druga podkreśla, że takie wyjątki lub odstępstwa mogą być przewidywane w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych *wyłącznie* w celach dziennikarskich jedynie wtedy, gdy jest to konieczne dla pogodzenia prawa do zachowania prywatności z przepisami dotyczącymi wolności wypowiedzi²⁸.

48. Trybunał miał już okazję wyjaśnić, że w kontekście prawa do wolności wypowiedzi pojęcie „celów dziennikarskich” należy interpretować szeroko²⁹, i określił szereg kryteriów, które należy wziąć pod uwagę. Po pierwsze, dziennikarstwo nie jest ograniczone do przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze środków masowego przekazu: odnosi się ono raczej do każdej osoby zaangażowanej w działalność o takim charakterze. Po drugie, to, czy dziennikarstwo, którego sprawa dotyczy, generuje zysk, nie ma decydującego znaczenia. Po trzecie, metody komunikacji zmieniają się i ewoluują: stąd to, czy dane są przetwarzane i przekazywane w sposób konwencjonalny, a nawet anachroniczny (taki jak za pomocą papieru czy fal radiowych), lub też czy przetwarzanie odbywa się przy użyciu bardziej nowoczesnych metod (takich jak umieszczanie danych w Internecie), jest bez znaczenia. Wreszcie, w świetle powyższych kryteriów działania, których celem jest publiczne rozpowszechnienie informacji, opinii lub myśli, mogą zostać zakwalifikowane jako „działalność dziennikarska”³⁰.

49. Czy działania jednostki takie jak działania podjęte przez S. Buividsa wchodzą w zakres pojęcia „celów dziennikarskich”, określonego w art. 9 dyrektywy 95/46?

50. Sergejs Buivids, wspierany przez rządy portugalski i szwedzki, twierdzi, że jego działania mogą wchodzić w zakres art. 9 oraz że wyłączone jest w jego przypadku stosowanie przepisów rozdziału II tej dyrektywy. Republika Czeska i Rzeczpospolita Polska nie zgadzają się z tym argumentem, podnosząc, że art. 9 nie ma w niniejszym przypadku zastosowania. Austria, Włochy i Komisja twierdzą, że dokonanie oceny tego, czy wyjątek celów dziennikarskich znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie, należy ostatecznie do sądu krajowego. Łotwa twierdzi, że pomimo faktu, iż działania S. Buividsa nie wchodzą w zakres dyrektywy 95/46, zastosowanie znajdują odpowiednie przepisy krajowe.

51. Cele rozpatrywanego ujawnienia [danych] w sposób oczywisty są kwestią ustaleń faktycznych, których ocena wykracza poza kompetencje Trybunału. Niemniej jednak, dokonując wykładni art. 9 dyrektywy 95/46, Trybunał powinien wskazać sądowi odsyłającemu niezbędne ramy do przeprowadzenia takiej oceny. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (zwanego dalej „ETPC”) dokonujące wykładni odpowiednich postanowień EKPC (art. 8 i 10) dostarcza użytecznych punktów odniesienia.

52. ETPC, dokonując wykładni art. 10 EKPC, orzekł, że „wyraziste aktywności użytkownika generowane przez Internet zapewniają bezprecedensową platformę do korzystania z wolności wypowiedzi” oraz że publikowanie na stronach internetowych informacji i komentarzy jest działalnością dziennikarską³¹. ETPC wielokrotnie podkreślał istotną rolę mediów w ułatwianiu obywatelom wykonywania prawa do pozyskiwania i wymiany informacji i podglądów oraz we wspieraniu tego prawa³². Trybunał ten uznawał też, że funkcja kreowania różnych „platform debaty publicznej nie ogranicza się do prasy [tradycyjnej] [...]. Mając na względzie istotną rolę, jaką Internet

28 Wyjątek odnosi się również do przetwarzania danych osobowych dla potrzeb wypowiedzi o charakterze artystycznym lub literackim, co nie ma znaczenia w kontekście sprawy toczącej się w postępowaniu głównym; zob. pkt 10 powyżej.

29 Wyrok z dnia 16 grudnia 2008 r., Satakunnan Markkinapörssi i Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, pkt 56.

30 Wyrok z dnia 16 grudnia 2008 r., Satakunnan Markkinapörssi i Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, pkt 58–61.

31 Zobacz wyrok ETPC z dnia 16 czerwca 2015 r. w sprawie Delfi AS przeciwko Estonii [GC], CE:ECHR:2015:0616JUD006456909, § 110 i przytoczone tam orzecznictwo, § 112.

32 Zobacz wyrok ETPC z dnia 8 listopada 2016 r. w sprawie Magyar Helsinki Bizottság przeciwko Węgrom, CE:ECHR:2016:1108JUD001803011, § 165 i przytoczone tam orzecznictwo.

odgrywa w zwiększaniu dostępu społeczeństwa do informacji oraz w ułatwianiu ich rozpowszechniania [...], rolę blogerów i popularnych użytkowników mediów społecznościowych można przyrównać do [rol] »strażników życia publicznego«, w zakresie, w jakim dotyczy ona ochrony gwarantowanej na mocy art. 10 [EKPC]” [tłumaczenie nieoficjalne]³³.

53. Wydaje mi się zatem oczywiste, że osoby zaangażowane w to, co zwykle się nazywać się dziennikarstwem „obywatelskim”, gromadząc i rozpowszechniając informacje w celu udostępnienia opinii publicznej wiadomości, opinii lub idei, mogą zostać uznane za przetwarzające dane osobowe w celach dziennikarskich w rozumieniu art. 9³⁴.

54. Dlatego nie podzielam poglądów wyrażonych przez Republikę Czeską i Portugalię w zakresie, w jakim utrzymują one, że w dziennikarstwo zawsze bezwzględnie wpisany jest pewien stopień formalizmu i zawodowych procedur lub kontroli. Nawet jeśli co do zasady było to prawdą w przeszłości, to postęp technologiczny i zmieniające się zwyczaje społeczne obecnie wykluczają możliwość ograniczenia pojęcia dziennikarstwa do uregulowanego zawodu³⁵.

55. Nie oznacza to jednak, że *jakiegokolwiek* ujawnienie informacji dotyczących możliwej do zidentyfikowania osoby, dokonane przez jednostkę publikującą na Internecie, kwalifikuje się do miana dziennikarstwa, a co za tym idzie – wchodzi w zakres wyjątku ustanowionego w art. 9 dyrektywy 95/46. Przepis ten stwierdza kategorycznie, że wyjątek dotyczący celów dziennikarskich ma zastosowanie wyłącznie wówczas, gdy jest to konieczne dla pogodzenia prawa do zachowania prywatności z przepisami dotyczącymi wolności wypowiedzi, oraz że dokonywane przetwarzanie danych osobowych następuje *wyłącznie* w celach dziennikarskich.

56. Gdzie zatem należy wyznaczyć granicę?

57. Należy w tym miejscu przypomnieć, że art. 9 dyrektywy 95/46 nakłada obowiązek zachowania właściwej równowagi pomiędzy tymi dwoma konkurującymi prawami podstawowymi – ochroną prywatności i wolności wypowiedzi – bezpośrednio na państwa członkowskie. Jednakże Trybunał może i powinien udzielać niezbędnych wytycznych, aby zapewnić prawidłowe i jednolite stosowanie zasad ustanowionych przez prawodawcę Unii a podlegających kontroli sądów krajowych. Sugeruję, że pomocne może okazać się następujące podejście.

58. W pierwszej kolejności, w każdym konkretnym przypadku, sąd krajowy powinien zbadać, czy przetwarzane dane przekazywały istotne dane – takie, które stanowiłyby o „ujawnieniu opinii publicznej informacji, opinii lub idei” – zgodnie z kryterium określonym w wyroku Satakunnan Markkinapörssi i Satamedia³⁶. Dane zawarte w rozpatrywanym postanowieniu odsyłającym są niewystarczające, aby Trybunał mógł stwierdzić, czy nagranie wideo S. Buividsa spełniało to kryterium, a do sądów krajowych należy dokonanie niezbędnych dodatkowych ustaleń faktycznych³⁷. W każdym razie, bez względu na brak wspomnianej istotnej treści, rozpatrywane nagranie wideo nie wchodziłoby w zakres wyjątku dotyczącego celów dziennikarskich przewidzianego art. 9 tej dyrektywy.

33 Zobacz wyrok ETPC z dnia 8 listopada 2016 r. w sprawie Magyar Helsinki Bizottság przeciwko Węgrom, CE:ECHR:2016:1108JUD001803011, §§ 166, 168.

34 Zobacz przypis 30 powyżej.

35 Zobacz dziennik *The Guardian*, Wzrost dziennikarstwa obywatelskiego, 11 czerwca 2012 r. Osobą roku 2017 według *The Financial Times* została Susan Fowler – młoda Amerykanka, która wyciągnęła na światło dzienne sprawę molestowania seksualnego w Uberze, dzieląc się swoimi doświadczeniami za pośrednictwem bloga i inspirując kobiety, by mówiły o tym otwarcie. Nawet przed nastaniem ery Internetu dziennikarstwo nie było formalnie ograniczone do konkretnego zawodu. W związku z tym, przykładowo, Samizdat – funkcjonujący w ZSRR i państwach należących do jego strefy wpływów konspiracyjny system prywatnego drukowania i kolportowania literatury w celu obejścia rządowej cenzury, oferował zwykłym ludziom możliwość wyrażania poglądów.

36 Wyrok z dnia 16 grudnia 2008 r., C-73/07, EU:C:2008:727; zob. pkt 48 powyżej.

37 Ponieważ postanowienie odsyłające zostało wydane przez sąd najwyższy może zaistnieć konieczność sprawy sądowi niższej instancji w celu dokonania dodatkowych ustaleń faktycznych.

59. W drugiej kolejności sąd krajowy powinien ustalić, czy rozpatrywane przetwarzanie danych osobowych zostało dokonane *wyłącznie* w celach dziennikarskich. Z postanowienia odsyłającego wynika, że S. Buivids nie wskazał celu, jakiemu miała służyć rejestracja i publikacja nagrania wideo. W toku rozprawy przed Trybunałem zasugerowano jednakże, że intencją S. Buividsa było ujawnienie nadużyć policji (klasyczny cel dobrego dziennikarstwa zaangażowanego społecznie). Do sądu krajowego – jako jedyne sądu właściwego w zakresie oceny stanu faktycznego – należy ustalenie zarówno tego, czy był to cel S. Buividsa, jak i tego, czy był to jego wyłączny cel. Ustalenie innych aspektów jego zachowania (takich jak wiara w „przyrodzone” prawo do sporządzania i publikacji nagrań wideo policji z tego tylko względu, że są oni funkcjonariuszami publicznymi, lub zwykły voyeurizm) oznaczałoby, że kryterium [przetwarzania danych] „wyłącznie w celach dziennikarskich” nie zostało spełnione. W takiej sytuacji wyjątek z art. 9 nie znalazłby zastosowania.

60. W trzeciej kolejności sąd krajowy będzie musiał uporać się z wymogiem, aby odstępstwa na podstawie art. 9 od zwykłych wymogów dyrektywy dotyczących ochrony danych osobowych były dopuszczalne „jedynie wówczas, gdy jest to konieczne dla pogodzenia prawa do zachowania prywatności z przepisami dotyczącymi wolności wypowiedzi” (wyróżnienie własne). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału odstępstwa i ograniczenia prawa do ochrony danych osobowych zagwarantowane na mocy art. 8 karty mogą być stosowane jedynie wtedy, gdy jest to absolutnie niezbędne, i powinny być interpretowane zawężająco³⁸.

61. EKPC nie zawiera postanowienia odpowiadającego art. 8 karty (ochrona danych osobowych). ETPC w swoim orzecznictwie utożsamiał to podstawowe prawo z prawem do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, gwarantowanym na mocy w art. 8 EKPC, traktując je jako bardziej szczegółowy wyraz prawa do prywatności w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych³⁹. W związku z tym orzeczenia ETPC dotyczące zachowania równowagi pomiędzy art. 8 i 10 EKPC stanowią rami, w których należy pogodzić podstawowe prawa do prywatności danych osobowych oraz wolności wyrażania opinii: realizacji tego zadania wymaga art. 9 dyrektywy 95/46.

62. W odniesieniu do wyważenia, którego muszą dokonać organy krajowe (a następnie krajowe sądy) w celu pogodzenia tych dwóch praw, ETPC orzekł, że z zasady prawa ustanowione w art. 8 i 10 EKPC zasługują na jednakowy szacunek⁴⁰. ETPC zdefiniował w tym zakresie odpowiednie kroki: (i) badanie wkładu w debatę publiczną; (ii) ocena stopnia rozgłosu osoby, której dotyczy naruszenie; (iii) uwzględnienie przedmiotu sprawozdania; (iv) badanie wcześniejszego zachowania danej osoby; (v) analiza treści, formy i konsekwencji publikacji oraz (vi) uwzględnienie okoliczności, w których uzyskano informacje.

63. Przy ustalaniu, czy publikacja ujawniająca aspekty życia prywatnego dotyczyła także kwestii interesu publicznego, ETPC uwzględnił znaczenie tego zagadnienia dla ogółu społeczeństwa oraz charakter ujawnianych informacji. Ponadto interes publiczny zwykle odnosi się do spraw, które dotyczą społeczeństwa w takim stopniu, że może ono w uzasadniony sposób się nimi interesować, mogą one przyciągać jego uwagę lub mogą dotyczyć go w znacznym stopniu, zwłaszcza że wpływają na dobrostan obywateli lub życie społeczności⁴¹. ETPC orzekł, że ryzyko szkód, jakie mogą spowodować

38 Wyrok z dnia 11 grudnia 2014 r., Ryneš, C-212/13, EU:C:2014:2428, pkt 28, 29 i przytoczone tam orzecznictwo.

39 Wyrok ETPC z dnia 27 czerwca 2017 r. w sprawie Satakunnan Markkinapörssi Oy i Satamedia Oy przeciwko Finlandii [GC], CE:ECHR:2017:0627JUD000093113, § 8-28. Okoliczności faktyczne leżące u podstawy tej sprawy doprowadziły do wydania wyroku ETPC z dnia 16 grudnia 2008 r., Satakunnan Markkinapörssi i Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727. Postępowanie przed ETPC rozpoczęła skarga nr 931/13. Czwarta izba ETPC wydała wyrok w dniu 21 lipca 2015 r. W dniu 14 grudnia 2015 r. uwzględniony został wniosek strony skarżącej o przekazanie sprawy wielkiej izbie, która wydała orzeczenie w dniu 27 czerwca 2017 r.

40 Wyrok ETPC z dnia 16 czerwca 2015 r. w sprawie Delfi AS przeciwko Estonii [GC], CE:ECHR:2015:0616JUD006456909, § 139.

41 Wyrok ETPC z dnia 27 czerwca 2017 r. w sprawie Satakunnan Markkinapörssi Oy i Satamedia Oy przeciwko Finlandii [GC], CE:ECHR:2017:0627JUD000093113, §§ 165, 166, 171.

treści i komunikacja w Internecie w zakresie wykonywania i korzystania z praw człowieka i wolności, w szczególności z prawa do poszanowania życia prywatnego, jest z pewnością wyższe niż ryzyko wynikające z publikacji prasowych, wykorzystujących bardziej anachroniczne technologie, takie jak druk⁴².

64. W niniejszym przypadku informacje przedstawione Trybunałowi w postanowieniu odsyłającym są ogólnikowe. Sąd odsyłający stwierdza, że nagranie wideo dokonane przez S. Buividsa nie pokazuje żadnych bieżących wydarzeń ani też niezgodnego z prawem zachowania policji; i nic nie wskazuje na to, by którykolwiek z policjantów możliwych do zidentyfikowania na podstawie nagrania wideo był osobą publiczną. Ponadto nie podano żadnych informacji co do uprzedniego zachowania którejkolwiek z zainteresowanych osób. Przedmiotem nagrania wydaje się wyłącznie fakt pobytu S. Buividsa na terenie posterunku policji w związku z dotyczącym go postępowaniem administracyjnym. Sergejs Buivids dokonał nagrania wideo w sposób jawny, ale nie informując osób, których dotyczą przetwarzane dane (funkcjonariuszy policji), o konkretnym celu rejestracji. Na rozprawie potwierdził on, że nie posiadał ich wyraźnej zgody ani na rejestrację, ani następnie na publikację nagrania w Internecie.

65. Jest oczywiste, że publikując swoje nagranie wideo na stronie internetowej, S. Buivids naruszył podstawowe prawo podmiotów tych danych do prywatności. Przed publikacją nagrania nie podjął on również żadnych kroków w celu ograniczenia zakresu tego naruszenia, na przykład poprzez zamazanie lub ukrycie ich twarzy lub zmianę ich głosów.

66. Na podstawie ograniczonych informacji, którymi dysponuje Trybunał, wydaje mi się prawdopodobne, że określone wcześniej kryteria oceny tego, czy w danym przypadku wolność informacji powinna być nadrzędna w stosunku do prawa do zachowania prywatności oraz do ochrony danych osobowych, nie zostały spełnione. Pragnę jednak podkreślić, że do sądów krajowych należy ukończenie procesu ustalania niezbędnych okoliczności faktycznych i dokonania na tej podstawie ostatecznej oceny w niniejszej sprawie.

67. W celu uzupełnienia powinnam również odnieść się do argumentu podniesionego przez Republikę Czeską, zgodnie z którym przetwarzanie przez S. Buividsa danych osobowych jest zgodne z prawem na podstawie w art. 7 lit. f) dyrektywy 95/46. Przepis ten stanowi wyczerpujący i restrykcyjny wykaz przypadków, w których przetwarzanie danych osobowych może zostać uznane za zgodne z prawem⁴³, pod warunkiem że dane te w pierwszej kolejności będą spełniać wymogi dotyczące jakości danych określone w art. 6 tej dyrektywy.

68. Zgodnie z tym art. 7 lit. f) takie przetwarzanie danych może mieć miejsce, jeżeli jest konieczne dla potrzeb wynikających z uzasadnionych interesów administratora danych (w tym przypadku S. Buividsa) lub osoby trzeciej, lub osób trzecich, którym dane są ujawniane, z wyjątkiem sytuacji, kiedy interesy takie podporządkowane są interesom lub podstawowym prawom i wolnościom osoby, której dane dotyczą, gwarantującym ochronę na podstawie art. 1 ust. 1 dyrektywy 95/46. Badanie takie wymaga wyważenia konkurujących ze sobą praw i interesów⁴⁴.

69. W moim mniemaniu podejście przyjęte przez Trybunał w celu dokonania wykładni art. 7 lit. e) dyrektywy 95/46 w związku z art. 6 ust. 1 lit. b) tej dyrektywy znajduje zastosowanie również w niniejszym przypadku⁴⁵. Z tego względu wykładni art. 7 lit. f) należy dokonywać łącznie z art. 6 ust. 1 lit. b) tej dyrektywy.

42 Wyrok ETPC z dnia 16 czerwca 2015 r. w sprawie Delfi AS przeciwko Estonii [GC], CE:ECHR:2015:0616JUD006456909, § 133.

43 Wyrok z dnia 27 września 2017 r., Puškár, C-73/16, EU:C:2017:725, pkt 104 i przytoczone tam orzecznictwo; zob. także pkt 105.

44 Wyrok z dnia 13 maja 2014 r., Google Spain i Google, C-131/12, EU:C:2014:317, pkt 74 i przytoczone tam orzecznictwo.

45 Wyrok z dnia 27 września 2017 r., Puškár, C-73/16, EU:C:2017:725, pkt 110 i przytoczone tam orzecznictwo; zob. także opinia rzecznika generalnego J. Kokott w tej sprawie, EU:C:2017:253, pkt 106.

70. Z postanowienia odsyłającego wynika, że sąd rozpoznający sprawę w pierwszej instancji uznał, że S. Buivids nie poinformował osób, których dotyczą dane, o konkretnym celu, w jakim dokonał nagrania wideo. W świetle tego ustalenia wydaje się prawdopodobne, że co najmniej dwie z kumulatywnych przesłanek przewidzianych w art. 6 ust. 1 lit. b) – że dane były „gromadzone do określonych, jednoznacznych i legalnych celów” – nie zostały spełnione.

71. Z powyższego wynika, że art. 7 lit. f) dyrektywy 95/46 nie może mieć zastosowania w niniejszej sprawie.

72. Wreszcie, pragnę podkreślić, że zapewne istnieją szczególne okoliczności, w których jedynym sposobem, aby dziennikarstwo śledcze mogło ujawniać poważne naruszenia, jest odwołanie się do pewnego rodzaju tajnych operacji. Taka sytuacja będzie się charakteryzowała wysokim stopniem zainteresowania społeczeństwa w umożliwieniu [dziennikarskiego] dochodzenia i publikacji (wymagających w związku z tym przetwarzania danych osobowych). Niemniej jednak będzie ona wymagała dokładnej kontroli, aby osiągnąć odpowiednią równowagę między konkurującymi ze sobą prawami podstawowymi. Nie będę dalej analizować tej delikatnej kwestii, ponieważ na podstawie materiału dowodowego znajdującego się w posiadaniu Trybunału jestem zdania, że przypadek taki ewidentnie nie zachodzi w niniejszej sprawie.

73. Jestem zatem zdania, że jeżeli osoba niebędąca z zawodu dziennikarzem wykonuje nagrania wideo, które publikuje na stronie internetowej, to nagrania te mogą wchodzić w zakres pojęcia „celów dziennikarskich” w rozumieniu art. 9 dyrektywy 95/46, jeżeli zostanie stwierdzone, że czynności te przeprowadzono wyłącznie w takich celach. Zgodnie z tym przepisem do organów krajowych, pod kontrolą sądów krajowych, należy zbadać i pogodzić podstawowych praw do zachowania prywatności – z poszanowaniem dla przetwarzania danych osobowych podmiotu, których dotyczą dane – z podstawowym prawem do wolności wyrażania opinii przez administratora danych. Zachowując równowagę pomiędzy konkurującymi ze sobą prawami, organy te powinny mieć na względzie: (i) to, czy ujawniane informacje przyczyniają się do debaty publicznej; (ii) ocenę stopnia rozgłosu osoby, której (osób, których) dotyczy naruszenie; (iii) przedmiot sprawozdania; (iv) badanie wcześniejszego zachowania danej osoby; (v) analizę treści, formy i konsekwencji danej publikacji oraz (vi) okoliczności, w których uzyskano informacje.

Wnioski

74. W świetle wszystkich powyższych rozważań jestem zdania, że na pytania przedstawione przez Latvijas Augstākā tiesa (sąd najwyższy, Łotwa) Trybunał powinien udzielić następującej odpowiedzi:

- Działania takie jak filmowanie i rejestrowanie funkcjonariuszy publicznych wykonujących swe obowiązki w miejscu pracy oraz następnie opublikowanie nagrania wideo w Internecie stanowią przetwarzanie danych osobowych w całości lub w części w sposób zautomatyzowany w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych.
- Jeżeli osoba niebędąca z zawodu dziennikarzem wykonuje nagrania wideo, które publikuje na stronie internetowej, to nagrania te mogą wchodzić w zakres pojęcia „celów dziennikarskich” w rozumieniu art. 9 dyrektywy 95/46, jeżeli zostanie stwierdzone, że czynności te przeprowadzono wyłącznie w takich celach.
- W każdym razie, zgodnie z art. 9 dyrektywy 95/46, do organów krajowych, pod kontrolą sądów krajowych, należy zbadać i pogodzić podstawowych praw do zachowania prywatności – z poszanowaniem dla przetwarzania danych osobowych podmiotu, których dotyczą dane – z podstawowym prawem do wolności wyrażania opinii przez administratora danych. Zachowując

równowagę pomiędzy konkurującymi ze sobą prawami, organy te powinny mieć na względzie: (i) to, czy ujawniane informacje przyczyniają się do debaty publicznej; (ii) ocenę stopnia rozgłosu osoby, której dotyczy naruszenie; (iii) przedmiot sprawozdania; (iv) badanie wcześniejszego zachowania danej osoby; (v) analizę treści, formy i konsekwencji danej publikacji oraz (vi) okoliczności, w których uzyskano informacje.